Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX, ЧИСЛО 2, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 4-го СІЧНЯ, 1921. — VOL. XXIX, No. 2. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, JANUARY 4, 1921. — THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ХОЧЕ ОБЕЗЦІННИТИ РОСІЙСЬКЕ ЗОЛОТО.

ВАШІНГТОН, 1. січня. — Американські урядові менниці не хочуть купувати або перемінювати на гроші всяке золото, яке лише походить із Советської Росії. Хоч на основі американських законів кождий чоловік може принести до менничого уряду золото і зажадати перетопити його та вичеканити з нього залові американські монети, а американський уряд зобовязаний се зробити, числячи йому лише за кошти роботи, то мимо того директор менниці сповіщає, що уряд не буде на будуче принимати золота, що походить із советських країн. Зате золото з країв, котрі є в приятельських відносинах або що найменче не є технічно у війні із Злученими Державами, буде приниматись, як давнійше.

При тім уряд не робить ріжниці межи золотом, висланим просто із Росії, та золотом, вивисланим з других Країв на припорученнє Росії. Уряд не буде принимати золота, за котрого походженнє мігби повстати хочби найменчий спір.

Способом, якого уряд хоче ужити тепер, є письменна присяга („афідевит"). Кождий, хто приносить до менниці золото для чекансння, буде мусів зложити присягу, що се золото не походить із Советської Росії. Всякого, що пробувавби обманути уряд, чикалаб кара за кривоприсягу.

Кромі сього американський уряд слідить за всяким вивозом золота із Росії, аж до місця призначення посилки.

Урядники думають, що в той спосіб відстрашать ріжних спекулянтів, котрі купують великі скількости російського золота на спекуляцію, на слічай привернення торговлі з Росією. Уряд сподіється, що російське золото, не могучи дістатися до менниці, стратить зовсім на вартости та що купці пічнуть його уважати скорше за тягар як за здобуток. В той спосіб, заява державного скарбу Злучених Держав з дня 18. грудня 1920 року, про усуненнє всяких перешкод для вивозу гроший та золота до Советської Росії та про усуненнє всяких военних заборон не малаб великого значіння, заява остала би без вартости, колиб золото, на котре в браку товарів, опираєсь межинародня торговля, малоб стратити вартість через сей крок американського правительства.

ЮНІЯ ЗА ОБНИЖЕННЄМ ЗАРІБКУ.

Дирекція юнії робітників-капелюшників („Юнайтед Гетерс оф Америка") постановила на своїм засіданню в пятницю, щоби припоручити робітникам обниженнє найнизчої зарібної заплати із 10 долярів в день на 8 долярів. Пропозиція буде піддана під голосованнє в 40 місцевих юніях. Дирекція юнії зробила сей крок на просьбу великого числа капелюшаних фабрикантів, що обрадували в тойсамий день. Фабриканти кажуть, що капелюшаний промисл переходить тяжку крізу, в котрій робітники повинні помогти в той спосіб, щоби дали собі обнижити зарібок о 40 процент (по 40 центів на кождім долярі). Директори юнії хоч згоджуються засадничо з фабрикантами, заявили, що обниженнє зарібку о 40% є неоправдане.

КУПЦІ ПРОТИ НОВИХ ІМІГРАЦІЙНИХ ЗАКОНІВ.

Комітет Товариства Купців, по докладнім розглянениню справи іміграції до Злучених Держав, заявив, що теперішні іміграційні закони зовсім вистарчають, колиб лише їх ліпше виконувано.

Для ліпшого виконування тих законів комітет радить запровадити всякі поліпшення на Елис Айленд, куди приходить що-найменче дві-треті усіх імігрантів. Урядження на сім острові крайно невистарчаючі: в спальнях, призначених на 1.500, мусять часто примістити вдвоє тілько; треба також подвоїти число лікарів та взагалі число урядників.

Комітет застановлявся також над хибним розділом прибуваючих імігрантів межи поодинокі стейти. Так приміром, з імігрантів, що приїхали в пяти роках, 1919—1914, більше як половина, осіла в 6 стейтах, котрі займають всего ледва одну двайцяту часть поверхні Злучених Держав. Таке збиванне чужинецького населення на розмірно малім просторі потягне за собою богато злих наслідків, проти котрих комітет радив виступати межи иньчим через консулярні уряди за границями і ті уряди малиб видавати друковані поучення для тих, що задумують їхати до Америки, та повчати їх, де поселятися.

УГЛЕВІ КОПАЛНІ ПЕРЕСТАЮТЬ ПЛАТИТИ ДОДАТКОВУ ПРЕМІЮ („БОНАС").

КЛІРФІЛД, ПА., 1. січня. — Властителі копалень вугля в центральній Пенсильвенії оголосили, що з початком сего року перестануть платити премії („бонас"), котру заведено у воєнні часи, щоби піднести скількість видобуваного вугля. За причину сего зарядження подають властителі, що загальний застій в промислі відбився на вуглевім просмилі, зменчуючи попит за вуглем. Кажуть, що великі властителі вугляних копалень, котрі мають великі замовлення на будуче, зможуть удержати копалні отворені, але малі властителі, залежні від дрібного ринку, не можуть продавати тілько, кілько видобувають.

ЧИ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЮТЬ ЗМЕНЧИТИ ЗБРОЄННЯ?

ВАШІНГТОН, 1. січня. — В понеділок, здається, прийде під обради конгресу резолюція сенатора Бора, котра уповажняє президента Злучених Держав порозумітися з Япаном і Англією в справі розброєння.

Ся резолюція пропонує, щоби Злучені Держави зменчили о половину свої військові пляни на 1921 рік, як що Япан та Англія згодяться зменчити свої пляни зброєння в такім самім степени.

ХОЧУТЬ, ЩО „БОНДАМИ СВОБОДИ" МОЖНА ПЛАТИТИ ЯК ГРІШМИ.

АТЛЯНТА, 1. січня. — Томас Вотсон, федеральний сенатор зі стейту Джорджія, хоче внести в Сенаті законопроєкт, після котрого „Бонди Свободи" мають дістати обіг на рівні з паперовими грішми.

Він каже, що якби конгрес ухвалив такий закон, то се привернуло би нормальний хід промислу і торговлі; всякий страх навіть перед крізою скоро пропавби.

Сей сенатор заявив також, що внесе резолюцію за закінченнєм війни Злучених Держав проти Німеччини, котра „технічно" ще й досі триває, та резолюцію за торговлею з Росією та Німеччиною.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

КОМІТЕТ ПОМОЧІ ГАЛИЦЬКИМ ГУЦУЛАМ НА УГОРСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Кореспонденція „Свободи").

Прага, 26. падолиста, 1920.

Для помочі галицьким селянам, особливо з Гуцульщини, де богато людий мусить ховатись по горах від польського терору і переходити за чеську границю, завязався Запомоговий Комітет в Ясіню (Керешмезе), на Угорській Україні, при самій границі. Беруть в нім участь поважні гуцульські діячі як Гапчук і Шекирик з Жабя. Вони можуть нести поміч тим, до котрих не дійде поміч зі Львова. Я післав туди трохи гроший, які були в моїм розпорядженню. Добре було-б, як би американські земляки підтримали їх безпосередно. Гроші посилати на адресу нотаря Тегзи (Тегза) в Ясіню, Мармарошський округ, Підкарпатська Русь. Добре рівночасно повідомляти й мене, для евіденції, на мою праську адресу.

Михайло Грушевський.

P. S. Адреса проф. Грушевського така:
Prof. MICHAEL HRUSHEVSKY,
Dubrovskeho 28 II. Czechoslovak Republic.

БІБЛІОТЕКА ПОК. ФЕДОРЧУКА В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 14. грудня, 1920. — Вдова звісного галицького діяча Ярослава Федорчука передала до розпорядження графа Михайла Тишкевича бібліотеку покійного.

Граф Тишкевич веде переговори з адміністрацією Національної бібліотеки в Парижі, котрій хоче переказати сю бібліотеку для відкриття окремого українського відділу, якого ще в названій бібліотеці не було.

ДЕЯКІ УСТАНОВИ МІНІСТЕРСТВА ФІНАНСІВ УРЯДУ ПЕТЛЮРИ СКАСОВАНО.

(Кореспонденція „Свободи").

БЕРЛІН, 9. грудня. — Наказом міністра фінансів Христофора А. Барановського, зліквідовано з днем 1-го грудня с. р. слідуючі установи Міністерства Фінансів У. Н. Р. в Німеччині: фінансову агентуру, ревізійну комісію при ній, та кредитову канцелярію. Службовий персонал усіх тих установ, за виїмкою директора кредитової канцелярії, Сапіцького, звільнено.

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В ЗАВІШЕННЮ.

Польща під ніякою умовою не дістане Східної Галичини.

На запросини бувшого французького премієра ради міністрів Льва Буржуа, бувшого предсідника, а теперішного члена управи Союзу Народів, виїхала дня 22. листопада з Відня до Женеви східно галицька делєгація під проводом д-ра Евгена Петрушевича. В склад делєгації, крім д-ра Петрушевича, входять: др. Кость Левицький, др. Степан Витвицький і бувший парляментарний посол зі Львова Ернест Брайтер.

На окреме запрошення президії Союзу Народів виїхав до Женеви митрополит Андрій Шептицький. Рівночасно східно-галицькі сіоністичні круги через своїх однодумців у Швайцарії поробили рівнож відповідні заходи в ціли попертя акції східно-галицької делєгації в Женеві. Згадана делєгація повезла з собою докладно випрацьований меморіял до Союзу Народів, в якому домагається негайного знесення польської окупації на терені Східної Галичини і зорганізування окремої державної влади під контролею Союзу Народів.

Всі провідні державні мужі, що засідають під цю пору в Союзі Народів, а зокрема Ллойд Джордж від імени Англії, Буржуа іменем Франції, а також представники Італії і Япану, відносяться дуже прихильно до пляну невтралізації Східної Галичини під протекторатом Союзу Народів. Дуже прихильно попирає акцію східно-галицької делєгації в Женеві заступник голови Союзу Народів, чеський міністер закордонних справ др. Бенеш і бувший шведський премієр Брантінг.

Соціялістичні круги й соціялістична преса, які з засади неприхильно відносяться до всякого імперіялізму, а зокрема до польської політики на „кресах", рівнож віднеслися симпатично до започаткованої українськими дипльоматами теперішньої акції в Женеві.

На днях має згадана делєгація відбути цілий ряд нарад з поодинокими представниками ріжних держав, які входять у склад Союзу Народів.

Характеристична річ, що Франція, яка досі ставилася неприхильно до справи невтралізації Східної Галичини, тепер засадничо змінила свої погляди на цю справу і шеф департаменту Сходу Европи у французькому міністерстві закордонних справ заявив виразно д-рови Петрушевичови, що **Польща під ніякими умовами не може одержати Східної Галичини, бо вона після його погляду і після теперішних поглядів міродатних французьких чинників по свому етнічному складі і географічному положенню належить до Сходу Европи і може бути остаточно вирішена разом з цілим комплексом східно-европейської проблеми.**

В переходовому часі, на його думку, належить перевести невтралізацію Східної Галичини. В цему напрямкови прирік він від себе активну поміч.

ЧОМУ МАЄТЕ СОБІ ЖАЛУВАТИ ГАЗЕТИ?

Пощо Вам купувати „Свободу" на стендах, коли як пішлете 7 долярів, то вона буде щодня рано приходити просто до Вашої хати. Мало не три сотки чисел до Вас прийде за рік.

Тепер почта в Злучених Державах скоро привертається до нормального передвоєнного стану і буде доручувати газету дуже точно. Крім того видавництво „Свободи", друкуючи газету на плоско-ротаційній поспішній пресі, і адресуючи при помочі нових поспішних адресових машин, цілу висилку газети полагоджує дуже скоро і точно, так що нарікань на недоставу або спізнення не буде.

Станьте цілорічним передплатником самі і другим радьте. Чим більше підіпрете „Свободу", тим ліпшою її зробите, а не для кого іншого тілько для себе самого і для всього загалу.

Притім памятайте, що видавництво „Свободи" дає кождому цілорічному передплатникови, що пришле згори передплату, премію в книжках (після вибору передплатника) вартости двох долярів.

Нехай не буде писменного Українця в Злучених Державах, Канаді і Бразилії, котрий не був би передплатником „Свободи"!

Кождий Українець прецінь варта бути своїм власним, самостійним передплатником своєї газети, а не стояти в чужу ласку і читати позичену газету, або чужу, або жадної, як часом годі позичити або купити.

Чого маєте собі жалувати? Досить, що Вам другі жалують. Зараз нині зладьте передплату і пішліть за себе до „Свободи"!

З РІЖНИХ ДЕРЖАВ.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ЗМУСИТИ НІМЕЧЧИНУ ДО ПЛАЧЕННЯ ВІДШКОДОВАННЯ І ДО РОЗОРУЖЕННЯ.

ПАРИЖ, 2. січня. — Франція зачала новий рік рішучою постановою змусити Німеччину до плачення відшкодовання та до розоружения.

Бувший президент Франції Пуанкаре готовий обняти уряд премієра, якщо парлямент присудить, що Лейг є заслабий на своїм становищі.

В АЛЬБАНІЇ ЗНОВА ЗЕМЛЕТРУС.

ПАРИЖ, 2. січня. — Місто Елбассан (около 15.000 населення) в Альбанії, навістив землетрус. Згинуло 14 осіб; 300 є ранених, а 10.000 осталось бездомними.

БЕТМАН-ГОЛЬВЕГ ПОМЕР.

БЕРЛІН, 2. січня. — Др. Теобалд фон Бетман-Голвеґ, бувший німецький канцлер, помер минулої ночі по короткій недузі, у своїй посілости Гогенфінов недалеко Берліна.

До середи він чувся в доброму здоровлю і перебув Різдво з родиною, але перестудився і попав в запаленнє легких. Його недуга змагалась і закликано приватного лікаря з Берліна, але вже було запізно. Він помер в суботу в ночі.

АНАРХІЯ У ВІРМЕНІЇ.

ЦАРГОРОД, 2. січня. — На землях советської Вірменії тепер великі рухи військових частин.

В краю повна анархія. Більша часть вірменської армії втікла в гори.

Большевицькі козаки увійшли на територію республіки Ґеорґії і зачали нищити села.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ КОНСТАНТИН ЗАЧАВ РОЗМОВИ.

АТЕНИ, Греція, 1. січня. — Деметріос Ралліс, премієр і міністер заграничних справ, імовірно останеться дальше на свойому уряді.

Король Константин зачав приймати на авдієнції. Королева Софія (сестра бувшого німецького кайзера) наділила, в імени короля, італійського кореспондента Суґіянті відзнакою за його королівську пропаґанду в Італії.

ВІНЦЕНТИ ВІТОС КИДАЄ УРЯД.

ВАРШАВА, 2. січня. — Ходять чутки, що теперішній президент польського кабінету, людовець Вінценти Вітос, покине свій уряд, ще заки „сейм" збереться на нову сесію дня 18. с. м.

Уступленнє заступника премієра Гната Дашинського потверджується.

Д'АННУНЦІО ІДЕ ДО ПАРИЖА.

ТРІЄСТ, Італія, 2. січня. — Капітан Ґабрієле Д'Аннунціо, самозванчий правитель пристаневого міста Фюме поїде до Риму, де віддасть королеви всі медалі, які здобув у війні, а потім покине Італію.

Він імовірно поїде до Парижа давати представлення.

Леґіони Д'Аннунція протягом кількох днів опустять Фюме.

ДЕ ВАЛЄРА СКРИТИЙ В ІРЛЯНДІЇ.

ЛОНДОН, 1. січня. — Де Валєра, президент революційної Ірляндії, як кажуть, прибув з Америки до Ірляндії, де живе скрито і зноситься з провідниками „шин-фейнерів".

Англійські власти не гадають його переслідувати.

СОЮЗ АНГЛІЇ З ФРАНЦІЄЮ ТРИВКИЙ.

ПАРИЖ, 1. січня. — В новорічній відозві французький премієр Лейґ заповідає лучші вигляди для міжнародніх відносин ніж богато людий сподівалося би. Він пише:

Заграничня ситуація для нас вповні вдоволяюча.

З Лондоном ми є в повній згоді і та приязнь, яка недавно заманіфестувалась, буде тривка. Я вдоволений, що можу се заповісти.

ВРАНҐЕЛЬ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 1. січня. — Ґенерал Петро Вранґель, бувший командант протибольшевицької армії на Криму, прибув до Берліна.

Ів огонь, поки огонь не зїв його.

Евген Милер був головною приманою на обіді та представленню, котре урядила Салвейшен Армі в навечерє Нового Року в касарні девятого корпусу побережної оборони в Ню Йорку. Евген Милер вславився своїми представленями, на котрих він „їв огонь". То й не диво, що на се новорічне представленне зібралося коло 4 тисячі дітий. На сцені лише кілька кроків від місця, де Милер мав представляти свої „чуда", сидів почетний комітет з „командантом" Салвейшен Армі, Евенджелін Бут.

Почалась головна точка програми. Почали опускати Милера на крилах; полумін бухала йому з уст, огненні язики вилися над його головою. Діти зривалися зі своїх сиджень, тулали, оплескували. Та в хвилі, як Милер опинився на середині сцени, він стратив якось свою власть над огнем, і в десять хвилин велике новорічне свято мало-що не перемінилося у велике нещастє.

З уст Милера бухнув огонь, але місто розплистися невинно у воздусі, обкрутився довкола його лиця. В одній хвилі його волосє стануло в огни а брови почали смалитися.

Комітет на сцені бачив, що представленнє не йде так, як слідує, і серед нього почалося занепокоєннє. Зате діти на салі думали, що се все, що діється на сцені, являється частиною представлення; затупали тисячі дрібних ніг, загули ще гучнійші оплески. Як легко могла їх радість перемінитися в паніку.

Та актор знав, що може статися, якби діти переконалися, що се все нещасний випадок, і він, не даючи по собі пізнати своїх страшних мук, зіскочив зі сцени. Тут поховзнулася йому нога і він впав на підлогу. Вючися з лютого болю, він почав руками душити огонь на голові.

Старші діти почали уже домірковуватися, що се не представленнє, а нещастє. Але капеля втяла ще веселійшої, як досі, і занепокоєннє старших дітий не перейшло на молодших, котрі дальше кричали щасливі і раді. За той час люди уже відбігли з помічю нещасному акторови; аж тепер діти зрозуміли, що вони оплескували. Та переляковы запобігла „командант" Бут, котра виступила наперед сцени і в спокійній промові повідомила зібраних про нещастє актора.

Милера оглянув лікар, натер його рани олійом і відіслав хорого домів.

Революційний рух обняв всю Гуцульщину.

ПОЛЬСЬКІ ВІЙСКА БЕЗСИЛЬНІ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ.

КРАКІВ, 16. грудня. (Листом). — Краківська консервативна часопись „Час" доносить зі Східної Галичини, що там розгорілася підїздова війна. Именно, останки армії ґенерала Кравса получилися з галицькими дезертирами з армії Петлюри та повстанцями зпомежи Гуцулів, котрі утекли в гори, зложили відділи, котрі заняли всі гірські повіти Гуцульщини. Польська залога в Жабю, мимо своєї великої сили, не може нічого вдіяти против повстанців. Повстанці криються в гірських закутинах і звідти вибивають польські відділи до ноги.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ СУПРОТИ УКРАЇНИ Й БІЛОРУСИ.

В понеділок, 25. жовтня с. р. відбулось у Варшаві засіданне начальної ради ППС. (Польської Партії Соціялістичної), на якому обговорювано становище партії супроти мирового договору в Ризі. Реферували посли **Барліцький і Дашиньский**, почім всіми голосами проти 5, принято сю резолюцію:

„Начальна Рада П. П. С. приймає до відома звіт Перли і Барліцького та висказує їм признанне за їх працю для справи мира.

Начальна Рада ППС. здає собі справу з недостач і недомагань договору в Ризі. Не рішає він справи ні української, ні білоруської, бо не запевнює ні Білоруси, ні Україні правдивої незалежности, **прилучуючи зате значні части територій, заселених Білорусинами й Українцями до Польщі, а часть і то більшу полишає при Росії.**

Начальна Рада ППС. признає одначе велике значінне заключення мира, яко здобутка робітничої кляси, мира, що уможливить нормальні взаємини між народами та боротьбу за внутрішній устрій Польщі. Начальна Рада солідаризується з постановою союза польських соціялістичних послів, котрі голосували за ратифікацією миру.

Начальна Рада заявляє, що політика ППС. супроти злучених з Польщею білоруських і українських земель, змагати-ме до запевнення Білорусинам і Українцям автономії".

НОВОРІЧНА ПРЕМІЯ ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Видавництво „Свободи" постановило роздати новорічні премії для всіх тих передплатників, котрі пригілють свої передплати на дневник „Свободу".

Премія складаєся з книжочок видавництва „Свободи" і других американських та крайових видавництв.

Хто пришле цілорічну передплату в сумі $7.00 — дістане в дарунку книжок вартости $2.00; хто пришле піврічну передплату в сумі $3.75, дістане книжок вартости $1.00; хто пришле передплату на 3 місяці в сумі $2.00, дістане книжок вартости 50 центів.

Кождий передплатник дістане свою премію сейчас по зложенню своєї передплати. Кошти пересилки книжок оплатить видавництво.

Преміові дарунки, як: книжки, музичні твори, мапи і портрети, належить вибирати зі спису, який подаємо окремо на 4-тій стороні сего числа. Радимо кождому витяти і заховати собі сей спис до часу, в якім належиться відновити передплату. Нові передплатники можуть сейчас користати з сеї Новорічної премії.

Такої великої преміової нагоди для передплатників, досі не давало жадне українське видавництво в Америці.

Тепер якраз відповідний час до читання книжок. Зимові довгі вечери і скучні неділі в хаті, виповнять при читанню довгі години фізичної безчинности і скріплять ум на дні весни.

У самім-же дневнику „Свободі", кождий найде все те, що тикається щоденних подій про наше і світове життє і як воно приходить, а книжка дасть кождому науку, стане дороговказом життя і поведе Вас до кращої будучности.

Книжка має все свою вартість. По прочитанню, збогачує Вашу бібліотеку або можна нею зробити дарунок другій особі або переслати до краю чи в табор.

Виказані у спис книжочки належать до найкращих, які видавано тут в Америці.

(Гляди за Списом Премій на стороні 4-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid.		Почтою, оплачено.	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не банкнотами. При вимінї числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗМІНА В СКЛАДІ РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ".

На спільнім засіданню Редакційної Комісії і нового Уряду У. Н. Союза поручено веденнє редакції органу У. Н. Союза, дневника „Свобода", Володимирови Б. Лотоцькому і Омелянови Ревюкови.

ЛЯХИ ПЛЯНУЮТЬ ВІЙСКОВУ КОЛЬОНІЗАЦІЮ НАПАДЕНИХ КРАЇВ.

Польський уряд має предложити в найблищих днях соймови законопроект про надання земель здемобілізованим жовнірам на білоруських і українських теріторіях, які мається прилучити до Польщі.

„Курер Львовскі" довідуєть-ся, що на військову кольонізацію призначено 22 повітів, в тому 11 українських повітів: Берестє, Пінськ, Кобринь, Володимир, Ковель, Луцк, Рівне, Дубно, Серни, Кременець, Остріг. Здемобілізовані жовнірі польської армії мають дістати безплатно або на довгореченцеву сплату наділ до 45 гектарів. Надто мають одержати частину живого й мертвого інвентаря (коні, вози) з демобілізації, будівельний матеріял до 80 кубічних метрів, а надто мається призначити два міліярди марок на уділення кредиту жовнірам в готівці, або знарядах, збіжа під засів і т. и. „Курер Львовскі" кінчить своє донесення ось як: „Молодий жовнір замінить кріс на плуг і сокиру, не перестаючи бути сторожем і оборонцем Польщі".

Військова кольонізація не першина в історії Европи. За римських часів надавано побідоносним римським жовнірам в ріжних здобутих краях земельні наділи. Після здобуття Ірляндії, Англійці кольонізували Ірляндію і витворили там страшні земельні відносини, які ще сьогодня є жерелом завзятої боротьби. У Східній Галичині, після її заняття королем Казимиром, надавано великі простори землі польській шляхті і лицарству. Військову кольонізацію переводили Німці через довгі віки на західних славянських землях. Підчас великої східної війни, коли видавалося, що Німеччина буде переможцем, виготовлювано в Німеччині проект, на основі якого малося закладати військові німецькі кольонії в Польщі, на Литві й Латвії.

Всі одначе військові кольонізації мали на меті не так піднесення культури кольонізованого краю, як радше при помочі військових кольоністів закріпити панування на здобутих теріторіях для цеї нації, яка здобула ці теріторії.

Історія виказала, що військова кольонізація була ненависною для місцевого населення. За довгий протяг часу Поляки всіми силами боролися проти німецької кольонізації на Шлеську, Познанщині і Поморю і ся боротьба ще сьогодня не є покінчена.

А мимо того Поляки, дізнавши на власній шкірі, що се значить військова кольонізація на чужих землях, проєктують таку кольонізацію на білоруських і українських землях і свідомо витворюють на Сході нову Ірляндію.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЮ ҐАЗЕТУ І ДБАЙТЕ ПРО ЇЇ РОЗВИТОК!

Цілорічна передплата для передплатників дневника „Свободи" в Злучених Державах виносить 7 долярів, а цілорічна передплата для Канади 10 долярів.

Кождий, хто пришле згори цілорічну передплату, крім того, що мати-ме заплачену передплату за повних 12 місяців, дістане даром яко премію книжок на ціну 2 доляри (після його власного вибору з цінника, оголошеного в „Свободі", гл. нинїшне число сторона 4-та).

Тож, не гайте часу, а мерщій приєднуйте нових передплатників „Свободі" і самі присилайте передплату та користайте з премій, поки пора!

Памятайте, що „Свобода" се Ваша ґазета, і що як дбаєте про її поступ і розвиток, то дбаєте для себе самих, а не для кого іншого!

ЗАПИСКИ

Пан Рибарський про фінансове і промислове положеннє Польщі. — Його виправа з брехнею по золоте руно в Ню Йорку.

„Начельнік" Польщі, Пілсудський, прислав до Америки свого заступника міністра фінансів, Романа Рибарського, аби аґітував в тутешних фінансових кругах за позичкою для Польщі. Рибарський, сповняючи своє завданнє, ходить по Вол Стріт в Ню Йорку і представляє американським банкирам, який бизнес вони можуть зробити на Польщі, та намовляє їх, аби їй дали позичку.

Але справа йде дуже тяжко. На позичку нема жадних виглядів.

Сю висилку Рибарського можна пояснити лише незнанием американських відносин в Польщі.

Преціnь Джан Ф. Смулскі, американський банкир з Шикаго, Ілл., родом Поляк, приятель Падеревського, кілька місяців ходив по нюйорських банках; вже, казав, один банк був обіцяв позичку, — а при кінці показалось, що нічого не міг вдіяти і позички не дістав. З великої хмари був малий дощ. На засіданню польського кабінету прочитали письмо від Смулского, що з Америки Польща гроший не дістане.

Американські банки не хотіли позичити Польщі гроший з двох причин: 1) що для них Польща є кепський бизнес; 2) що Жиди спротивились польській позичці.

Тоді осталось польському міністрови фінансів лиш один спосіб: далі друкувати паперові гроші і так тягнути польське державне підприємство.

Який славний був в Австро-Угорщині знімчений Поляк (родом Українець) Леон Білінський, своїм фінансовим знаннєм, а й він у Варшаві з фінансами не міг собі дати ради. Заграничної позички не міг дістати, ані в Европі ані в Америці. Але вкінці вирахував, що позичить у американських Поляків найменьше 250 міліонів (чверть біліона) на „золоті" бонди польської позички. Заки ті бонди зроблено, Польща спустила 200 міліонів своїм землякам в Америці, просячи їх лиш о 50 міліонів. Але і з тих 50 міліонів—як писав польський посол у Вашинґтоні, князь Казимир Любомирський — зібрано всего тільки 13 міліонів, часть готівкою, а часть підпискою. Але навіть і тих 13 міліонів не пійшло до Польщі, лиш американський банк в Ню Йорку, котрий займався тою позичкою, лишив ті гроші у себе, а натомісць на таку суму виробив для Польщі кредит в американських фабрикантів, аби взяла і завезла собі товарів.

Отсе було два досвіди Польщі на американському грошевому ринку, а тепер пан Рибарський, з поручення „начельніка" Пілсудського пробує третього.

Досі він нічого не спромігся осягнути. Але надії не тратить і пробує дальше, як то кажуть Поляки, „сьмяло і без пршитомносці".

Тепер саме зачав він свою пропаґанду.

Іменно розіслав він через так звану (недавно склеєну) „Американсько-польську торговельно-промислову палату" свій „стейтмент", яким має заохотити американських бизнесменів, щоби позичили Польщі гроші.

Той „стейтмент" помістив нюйорський дневник „Таймс" з минулої неділі (2. с. м.). Замітний він передівсім тим, що він істинно польський, значить брехливий.

Вже здавен-давна найважнійшою „філософією" у польських „учених", політиків і фінансістів було—зручне брехання і обріхування. Поляки все вірили і тепер вірять, що світ можна обрехати і обріхують, скільки лиш можуть.

Тримаючись тої польської методи і Рибарський пустився плавати по Вол Стріт проміж нюйорські банки і хмародери на филях своєї польської брехні.

Каже він американським банкирам, що економічне положеннє Польщі щораз то ліпше; що промисл росте і підноситься; що експорт (вивіз) польських промислових виробів більшає; що фінанси Польщі скоро поправляються. Отже, каже, позичте їй гроша, а зробите на тім бизнес.

Аби не бути голословним, каже, що Польща видрукувала всего 33 біліони (33 тисячі міліонів) марок; що внутрішня польська позичка (на бонди) виносить лише 11½ біліона марок; що Польща наложить нові податки, які принесуть 20 міліонів, котрі вистарчать на рованнє Польщі в тім році; що Польща тепер позичить 20 міліонів марок у Поляків в Америці на відбудову Польщі. Далі, що Польща має ще довгу в Злучених Державах тільки 169 міліонів долярів; около 400 міліонів франків у Франції, не числячи того довгу, який затягнула Польща, набираючи у неї военних матеріялів в часі війни проти сусідів. Вкінці, що Польща ще має довги в Голяндії і в Норвеґії.

А потім хвалиться польською маркою, кажучи, що дають 280 тих марок за доляра.

Як би пан Рибарський був оголосив той стейтмент на острові Суматрі, то можеб і хто в нього повірив, але в Ню Йорку, на Вол Стріт, де американські фінансісти, хотяй не читали Міцкевича ані Сенкевича, але польські фінанси ліпше знають ніж пан Рибарський, з таким варшавським камуфляжем далеко не зайти. Як би вони самі того не знали, то досить є в Ню Йорку Жидів з Польщі, котрі їм скажуть.

Перша річ, ніхто на Вол Стріт не повірить, що економічне положеннє Польщі є щораз ліпше, коли її фінанси падуть щораз гірше. Се найліпше мірило. Польща не тільки не має золота але загалом не має капіталу на поруку того паперу, якого гори цілі надрукувала. Впрочім, держава, котра веде війну, і котрій все грозить війна, не має навіть виглядів на економічне піднесенне.

Що польський промисл росте, також не правда. Польський промисл перед війною — се був німецько-жидівський промисл. Його продукти були збувані головно в Азії, через Росію. Деінде їх не купували, бо се були продукти послідного сорта, які не могли видержати конкуренції з продуктами німецького і англійського промислу, котрий на торговельному ринку европейської Росії мав першенство. Тепер той промисл занепав ізза знищення машинерії, ізза браку сирих матеріялів, та ізза обмеження ринку збуту на саму Польщу, в якій до того є знищена комунікація, а через те і торговля розбита. Виглядів на будуче той промисл не може мати, як не дістане ринку збуту далекої східної Росії. А сього радше годі сподіватись. Міг би польський промисл дихати своїм збутом, але і там його сусіди підірвуть.

Експорт польських промислових виробів покищо належить до казок, а на будуче мусів би бути так дешевий як є лихий, аби міг мати який-такий збут заграницею.

Фінанси Польщі скоро поправляються — так, але щораз більше вдолину.

Паперових грошей, каже Рибарський, лише 33 біліони надруковано, але другі вісти кажуть, що понад 80 біліонів. Впрочім, як Польща місячно на саму війну видає 5 біліонів марок, то нема сумніву, що гори паперового гроша Польщі далеко більші ніж се Рибарський пробує представити в Ню Йорку.

Що польських бондів випущено лиш на 11½ біліона марок, то се одно може правда, але та сума, як вона розложена на пів столітя, то вона дуже велика, бо за той час її вартість виросте в міру зросту вартости польської валюти.

А вже ніхто не повірить, що Польща дістане з податків 20 міліонів марок і тим буде ратувати державу. Се є около 30.000 долярів, або тілько, кілько князь Любомирський фасує на рік. Навіть, як би ті міліони перемінити на біліони, то і се ледви чи вистарчить, бо преціnь є більше в Польщі ніж 1000 таких як Любомирський, а крім того є шампани, горівка, рум, пиво і мід.

Також тяжко повірити, що Польща позичить 20 міліонів марок у Поляків в Америці і тим відбудує цілу Польщу. Як можна знищену Польщу відбудувати за 30.000 долярів? То певно один будівничий буде відбудовувати одно село на показ, а у Варшаві для себе одну віллю, також на показ. Недаром Поляки кажуть: застаф се, а постаф се!

Довги Польщі в Америці — се за фасолю і муку від Гувера та за коци і ковти для війска. У Франції таксамо за товари, головно военні. В Голяндії за старі мундури; в Норвеґії відай за оселедці. То ще не всі довги. З них пожитку мало, але обтяженнє народу велике.

А найбільша брехня Рибарського була про курс польської марки. Каже, дають 280 марок за доляра. Може дають, але ніхто не бере. Нині в Ню Йорку купують 600 польських марок за доляра. Отже брехня більше ніж дубельтова. А на сій брехні найлекше його зловлять американські фінансісти.

Він потішає нюйорських банкирів, що Польща вже зачинає сплачувати довги. Іменно, посилає вже цукор до Франції, на рахунок довгу.

Відки взяла вона того цукру? Се той цукор, який большевики обіцяли Польщі дати в дарі з України на конференції в Ризі.

Цукор легко прийшов, легко дати, але чи довго Україна буде латати польські довги не своїм цукром? Може вже незадовго впаде український дощ і розтопить український цукор на большевицьких ваґонах, спрямованих до Варшави. А потім треба платити польськими паперовими грішми.

Серед сеї повені брехні пан Рибарський якось не мав відваги обіцяти американським банкам нафти з Галицької України. Легенько передав український цукор Французам, але нафти з Борислава якось не мав відваги обіцювати Американцям. Може гадав, що цукром легко здурити, але нафта то є олива, яка все випливає на верх так як правда, бо звісно, що правда, коли випливає на верх, то також так як олива, а не як польська марка, котра спливає на долину.

Вправді у свойому органі п. з. „Джорнал оф ді Америкен-Повлиш Чембер оф Камерс-енд Індострі" за серпень і вересень, 1920, згадана нюйорська польська торговельно-промислова палата бориславську камфіну представляє яко польську, але може вже Рибарський її обіцяв кому другому, або може йому на Вол Стріт сказали, що чуже не гріє, хотяй є запальне і вибухове, — отже вже тепер про неї мовчить.

Мовчанка — се золото, але не для Рибарського, а для тих банкирів, котрі на його просьби будуть мовчати, а золото тримати у своїх пивницях дальше.

Рибарський дуренням далеко не заїде в Америці, а домів вернеться з тим, з чим приїхав.

БОЛЬШЕВИКИ ЛИШ ВИКОРИСТОВУЮТЬ УКРАЇНУ ДЛЯ СВОЇХ ПЛЯНІВ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Відень, дня 24. грудня, 1920.

Большевицька політика не мудрійша від антантської. Вона всею силою пре на зовнішню екстензію, на приверненнє колишніх російських провінцій і нічого не робить для того, щоб здобути собі приязнь і довіре народів бувшої Росії і своїх найблизших сусідів. Нема ніяких познак, щоб відносини на Україні поправились за останні місяці. Винниченко висловлює навіть як своє найглибше переконаннє, що большевики на те тільки афішували самостійність України підчас риських переговорів, щоб підірвати позицію Петлюри, а в дійсности не хочуть навіть правдивої федерації, і тих які серіозно добиваються федерації України з Росією, переслідують і гонять. Тепер вони — російське советське правительство — не думають ні про що, тільки про відновленнє походу на Польщу і заводять мову, чи в Галичині не далось би підняти повстаннє, щоб утворити там базу, очевидно для нового наступу на Польщу. Українцям приходиться відповідати, що після того, як сього літа большевики так незручно повели свою справу в Галичині (не підтримали проб повстання, які там підіймались і людність була змасакрована; не обійшлось навіть і без провокації з боку деяких непевних елементів, котрі були допущені до сього) — українські соціялісти ледви чи схотять мішатись до сеї справи. Можна побоюватись, що війна з Польщею, — коли буде ведена так нерозважно як сього року, знову приготовить ґрунт для противобольшевицьких виступів і не доведе до звільнення Галичини з польського ярма. А на Україні сліпа московська політика зможе дати ґрунт чи Петлюрі чи іншому „отаманови" для нової дрібної війни: безвиглядної у своїх перспективах, руїнної в своїх наслідках.

ПЕРЕХІД ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ НА ВЕЛИКУ УКРАЇНУ.

Невеличке повітове місто Заліщики, положене в полудньово-східній части ЗОУНР, на півострові врізуючімся сильно в Дністер, враз з кількома околичними селами і повітовим місточком Товстим аж до Збруча були послідними, як се загально говорено, „двома морґами України", на котрих в перших днях червня 1919 р. містилися недобитки Галицької Армії разом з правительством (ДСВС).

Начальний вожд, ґенерал Омелянович Павленко, видав приказ в Товстім (на північ від Заліщик), силою котрого армію по причині невдач майже розвязано. Новобранці мали вертати домів, а стрільці, ті, що хотіли, мали отверту дорогу на Велику Україну. Супроти того правительство і чужинці в нашій армії, з дуже малими виїмками, постарались о окремий поїзд, та заосмотрившися в подорожні документи, рішились виїхати через Румунію до Відня.

Вслід за тим почалося нищеннє державного майна, а горожани УНР старалися ратувати своє життє, як хто міг. Коло двірця горіли невгасаючі огні, пожираючі державні акти і все, чого не можна було забрати зі собою. Більше вражливі кінчили життє самовбийством. Малі ґорстки переходили ночами через Дністер до Румунії. Декотрі частини прямували на Велику Україну, забираючи зі собою обоз. До ще більшого пригноблення причинилася майже отверта провокація місцевих Поляків, котрі явно давали нам се відчути. По тім боці фронту, як що взагалі можна було про якийсь фронт говорити, відбувалися торжественні обходи „випендзеня гайдамаку́ф і українскей дзічи".

В Яголъниці Ляхи з великою парадою спішать до костела „на дзенкчинне набоженьство". Товпу народу супроводжають шкільні діти під проводом „матечек". В Бучачи перебрано одну Польку за Україну. Її положено на похоронний віз і посеред величавої церемонії супроводжають помершу Україну до гробу.

По одній стороні — розпука, горе, агонія. По другій — безконечна радість.

Та посеред такого скрутного положення сходиться кількох членів Секретаріяту, які задумують ратувати нашу державність, до стаційної команди в Заліщиках, проголошують диктатуру дотеперішного президента Петрушевича і передають Начальну Команду ґенералови Грекову, який перебував тоді інкоґніто в Заліщиках.

З тою хвилею наступає чудове відродженнє Галицької Армії, а з нею й української державности.

Ґенерал Греків, людина мілітарно високо образована, незвичайно енерґічна, любляча Україну, дібравши собі відповідний штаб, між иншим отамана Льобковіца, одинокого з наших чужинців, котрий не хотів нас покидати в такій хвилі і радо згодився ділити нашу долю. Ситуація відразу змінилася на ліпше. Дано приказ до наступу. Перший стріл гарматний віддає бриґада Бізанца, яка стояла на схід від Улашковець, за рікою Серетом, в яголъницький костел в хвилі оттої „дзенкчинної паради", за ним другий, третій... в ликуючу товпу.

Поляки, будучи певні, що вже армії української нема, не сподівалися такої зміни. Повстає паніка. Богослуженнє вже не кінчиться. Кождий спасає себе утечею. Переполох польського населення переноситься на перші польські стежі, від них на армію і посеред великої метушні все втікає. Так воскресла галицька Україна. Воскресла й армія. Нарід проголошує святу війну Ляхам. Вертають дезертири, ведуть батьків і братів, з крісами в руках. Старі і молоді не ждуть на поклик, а самі стають до боротьби. Селяни зривають мости, здобувають польську артилерію і обоз, як се було прим. в Переволоці під Бучачом. Жінки і діти розкопують старі австрійські окопи, шукаючи за амуніцією, і зносять її у перші боєві лінії. Жаден Лях не перейде живцем села.

По селах відбуваються віча, на яких одноголосно проголошується святу війну, і всі присягають на пімсту ворожому наїзникови. Все посвячується для національної боротьби. Зручними операціями армія здобуває село за селом, місто за містом. Около 13. червня Бережани в наших руках і то так нагально, що ґенерал Зелїнський зі своїм прибічником ледви змогли втекти одною незамкненою стежкою через ліс.

Народу прибуває до війска так много, що формуються ще два нові корпуси. Ґенерал Ґембачев став комендантом четвертого корпуса; заосмотрившися в понтони і в плаваючий міст, спішить вздовж Дністра, щоби в Бортниках переправитися через Дністер, ударити на Стрий, заняти зелізничу лінію до Болівця і дістатися тим способом до полищеної там амуніції, котрої нам дуже брак. Полковник Гриць Коссак формує корпус пятий.

Все складається доси дуже гарно. Де лиш галицька армія вступить, не застає ані одного ворога. Всі стаційні команди і так звані охоронні сотні в запіллю є цілком злишні. Армію зустрічають в поході з цвітами. Дівчата украшують коні і гармати. Всюди панує радість і підем духа. Гладко і славно йшов похід аж під Перемишляни. У великій битві під тим містом около 20. червня, де армія вистріляла свої останні запаси амуніції і стрільцям крім штика нічого в руках не оставилось, ґенерал Греків, бачучи, що дальший бій буде марнованнєм сил, рішив відступити. Він певний, що Велика Україна дасть нам амуніцію і кріси, чим причиниться до двигнення західного фронту і ми аж тоді перейдемо на Велику Україну віддати їй свою прислугу. Та де там! Поляки пруть із заходу, а амуніції роздобути не можна. Отаман Дубчак, що мав головну доставу амуніції на Великій Україні, прирікає її видачу з дня на день. Відпоручники галицької армії ідуть до него один за другим, але надармо. Всі вертають лише з обіцянками, а тут галицька армія посеред плачу цілого населення відступає крок за кроком на схід.

З початком липня (десь около 5-го) Диктатура находиться в Чорткові. Туди приїзджає антантська місія в цїли примирення нас з Поляками і звернення галицької армії проти большевиків. Вона інформується про все, їде на фронт, та на Великій Україні висказується про нашу армію з великим признаннєм. Ждемо на обіцянки. До трох днів має бути завішенне оружа при співучасти всяких благодатий. Але „обіцяв пан кожух — тепле його слово".

Галицька армія, змушена дальшим напором Поляків, посувається щораз більше на схід, а браття Петлюрівці прогнані з Камянця на захід. Головний отаман зі своїм штабом розмістився в Скалі, а наше правительство в Борщеві. Поляки передають від антанти письмо з припорученнєм, що галицька армія має цофнутися за Збруч. Тепер вийшла на яву та солодка приязнь антанти. Оба правительства найшлися в скрутнім положенню, а погодившися, рішили перейти на Велику Україну і станути спільно до боротьби з большевиками. Може та дорога доведе до воскресення єдиної Соборної України.

На бажаннє головного отамана ґен. Греків уступає. Начальну Команду переймає ґен. Тарнавський зі шефом штабу, полковником Шамаником. Начальна Команда переноситься до Королівки, відки видає прикази до переходу за Збруч.

Старшини, привязані до ґен. Грекова, удаються до него в депутації до Шупарки дня 15. липня з просьбою, щоби він таки галицької армії не покидав. Але він відповів: „Дякую вам, панове, за те велике довіре. Я сього вчинити не можу, бо мусів би піти проти Петлюри, а я до авантуристів не належу. Шкода лише тої гарної дисциплінованої галицької армії, котра, коли би була відповідно вивінована, світ би здобула". Ще тогосамого дня в годину опісля відїхав фірою до Сенькова, де переправився потайки на румунський бік.

З окликом „через Київ у Львів" армія переступає Збруч. З Начальної Команди видано докладні прикази, як мають поводитися стрільці на Великій Україні, щоби не зражувати собі населення, а також куди мають прямувати поодинокі частини і де буде находитися Начальна Команда, правительство та команда етапу.

Ніч 16 і 17. липня належала до послідної, котру Галичани прощали на своїй рідній землиці. Небо покрите малими, але густими хмарами. Повний місяць то виглядав, то ховався за хмари, мовби з сорому приглядався на судьбу святих борців за волю свою і свого полишеного народу. Темний Збруч робив враженне таємничости нашої будуччини, а стоячі по його берегах горбки зі своїми рештками розвалених замків якось здивовано гляділи на те велике, сумне, мандрівне товариство. Фіра за фірою, частина за частиною в сумокою, з повагою, мовчки відбували той майже похоронний марш через ново побудовані містки.

По другім боці Збруча стрінули нас петлюрівські частини від охорони кордону мовчки, без братного привіту. Над ранком, коли засвітили перші лучі сонця, зі стацій зелізничих Іване пусте, Ґермаківка і прочих уносилися високі стовпи диму. Се догорювали рештки майна, котрого не можна було зі собою взяти. За обозами віїзджали гарматні пушки, за ними піхота.

Дня 17. липня ми найшлися в силі 70.000 стрільців і 30.000 коний на тій улюбленій Україні, де побачив світ наш незабутній кобзар Т. Шевченко. Побиті фізично, перехитрені антантою, ми духа не стратили, бо ми вірили свято в нашу побіду над віковічними гнобителями. Нас привитали тисячами відозв і брошур многонадійних. Ми щиро і дружно постановили ділити долю нашого рідного брата і вкупі разом збудувати неподільну Україну, і тому ми, хоть і зморені, босі, голі, без амуніції і крісів, позбавлені сполуки з ріднею, котру за Збручем лиш огонь, тюрма і шибениці ляцькі нищать, — пірвались до нової боротьби.

Дідусь, стоячий на краю села, одержавши лепту від босого з крісом на плечах, сказав: „Ідіть, най вам Бог помагає..." — і дальше отченашував...

І ми пішли...

В. Котович.

(„Голос Табора", 15. серпня).

ВОЄННІ СПОМИНИ.

(Від власного кореспондента з Угорської України).

Вчений дослідник історії користується не тільки жерелами загальновісними, як ось документи, газети, книги, розпорядки, відозви і т. д., але радо розшукує й жерела більш особистої натури та принагідні. Ними є спомини та щоденник очевидця. Про княжі часи маємо в нашій історії гарно писану хроніку-літопись, (хоч з деякими пропусками). Про козаччину небогато, хіба те, що збереглося по чужих архівах і бібліотеках, як от в Стокгольмі з часів Орлика і Мазепи, в Римі, в Константинополі — великі архіви, ще нерозсліджені, а також вісти в англійських та французьких часописях з того часу.

Наші козацькі літописі, як Самійла Величка та другі, богато матеріялу дають для історії. Вони писалися в головній канцелярії військовій і автор все був серед тих фактів, про котрі писав. Та знаємо, що всенародній рух 1648 р. обхопив усю Україну з її найдальшими пограничами. Богдан був геніяльний вожд, стратеґік, дипльомат. Велика шкода для України, що ми тепер не маємо такого у сій світовій війні! „Хельницький був геніяльний ворохобник та інтригант; він підбурив не тільки усю Україну, так що вона повстала враз і сильно, але й зробив великий заколот у самій корінній Польщі. Бунт Костки-Наперского, се тільки один з численних фактів". Отсе слова польського нібито-історика Францішка Равіти-Ґаврон[ь]ского, великого ворога Українців.

Та ніхто не списував того всего, що ділося тоді по всій Україні. Козацтво під проводом знаменитих ґенералів своїх творило чуда хоробрости, проливало свою кров за волю українського народа. Але воно неохотно брало за перо, щоби списати все те на папір, для збереження того всего для потомків, для будучих українських поколінь. Провідники й вожди були перетяжені працею, а козацтво недоцінювало сеї справи. А вже селянам далися в знаки всякі привілеї, грамоти та документи, що ними Поляки закріплювали свою владу — і палили, де тільки захопили який архів. Тай не диво, так робили 1914 і 1915 року Москалі, як прийшли в Галичину.

Тут причина, що П. Куліш не мав прихильности до козацтва за те, що мовляв „Козак усякі письмена палив". Тимчасом недоглянув Куліш, що така некультурність провадиться і в наші дні, що вона звязана з війною.

З часів козаччини мало маємо матеріялів історичних, так, що тепер нашому письменникови ізза недостачі жерел легше написати історичну повість з часів князівства, як з Хмельниччини. Більше матеріялу осталося з часів Мазепи і то завдяки культурі яку знаменитий гетьман ширив по всій Україні. Культурну боротьбу він виграв, хоч програв політичну.

Прийшла світова війна. Захопила вона й Україну. Та булаби перелетіла тільки бушуючою бурею понад Україною, примушуючи Українців битися проти своїх же земляків, якби сам Українці не видвигнули справу Самостійности України. Перші виступили ділько до боротьби з царатом Українські Січові Стрільці. Щоби геройські змагання нашого народа з ворогами України знову не забулися, але щоби присвічували потомкам, заложено при У. С. С. „Пресову кватиру". Покликано там знаних вже публіцистів: Др. Назарука Осипа, автора кількох книжок та брошур, Ростислава Заклинського, редактора „Громадського Голосу" та Миколу Угрина (Венгжина) Безгрішного, ред. „Будучности". Вони дібрали собі ще й инших стрільців і почали записувати оповідання про битви з Москалями. Всі вони переховуються в архіві У. С. С., а деякі були друковані. Найбільше друкував др. Назарук — його записки вийшли й окремими книжками: Слідами У. С. С.; Над Стрипою; Над Золотою Липою; Андрій Бабюк друкував богато оповідань і нарисів по часописях, опісля вибрав деякі і обробив літературно в збірці „Сміх Нірвани". Ростислав Заклинський друкував майже всі свої записки в американській „Свободі 191 р. „Житте в Січовому війску", а дещо в „Шляхах", де був спершу редактором. М. Угрин видавав гектографовану часопись в коши У. С. С. „Червона калина", опісля зредаґував і збірник статей віршом і прозою під тим самим титулом. Богато записали й Ромко Купчинський та Василь Кучабський („Хто такі Січові Стрільці?"). Василь Дзіковський видав свої враження у книжці „Під Потуторами". Впав в боях на улицях Львова в перших днях падолиста, де його тяжко раненого Поляки замучили.

При усяких відділах Січового війска також писалася історія в окремих книжках, званих „Хроніка". Важніїйші з них — се „Хроніка" комісаріяту У. С. С. у Володимирі на Волині 1917 р. під проводом четаря Миколи Саєвича, опісля в Каміници на Поділю і в Косові. Там вписували що дня все, що ділося в комісаріяті, хто куди поїхав, звіт стрільців про успіхи просвітної праці по селах і т. д.

Крім праці пресової кватири писав собі кождий стрілець свій щоденник (Дневник) і спомини. Спомини — се враження з цілої війни чи з якогось довшого часу або походу. Щоденник пишеться що дня, о скільки на се час позволить. Щоденник розумного, інтеліґентного стрільця чи старшини — се дуже важне жерело до історії війни та української революції. Почали всі писати спомини і дневники аж після зазиву О. Назарука в „Стрільци" що явився й окремо: М. Кревецький: Українська менуаристика. Камінець 1919 і др. О. Назарук та М. Кревецький: Як писати мемуари-спомини". В Споминах наперед кождий пише про себе, хто він, яку освіту має, де працював і т. д. Тут булоб дуже цікаве порівнанне Галичан з Придніпрянцями. Галицький Українець одержав національну свідомість ще в родинній хаті, або в школі рідній. Придніпрянець — один з них розказував, що аж перед матурою в учит. семинарії дістав до рук „Кобзаря" Т. Шевченка, инший знову, що аж в початках революції на Україні (се так звані Мартові Українці), Гнат Хоткевич писав у „Вістнику культури й життя" у Київі 1913 р., що придалибся дуже спомини інтеліґентних сил з усіх закутків України: учителя, священика, лісничого, судді і т. д., як кождий з них просвітився, як ходив до школи, хто йому помагав а хто шкодив.

З воєнних споминів дуже цікаві: „Ріжна Велика Україні" О. Назарука. При часописі „Стрілець" в Камінці розпочав був о. Н. друкувати короткі спомини з війни всяких очевидців. Між ними стрічаємо: „Перші дні у Львові", „Виправа на Угорську Україну", „Спомини з Волиння", „Про батька Махна" і другі. З недрукованих були ще там рукописи: Р. З. про Франка, Петра Шекерика „Про злуку З. О. З. У. Н. Р."

Богато споминів пропало у війні через непевність та воєнні злидні. Богато береховується по широкій Україні, що їх волицали Галичане, ховаючись раз перед Поляками, то знов перед большевиками та денікінцями.

Цікаво булоб читати спомини американських Українців про їх життя та їзду в Америку, про пригоди в Канаді, Бразилії, Арґентині і т. д. Спомини — се гарна памятка для потомків, а притім добрі, вірні та обширні спомини все купить як не редакція, то бібліотека.

Зарічів, 10. X. 1920.

Богдан З.

Ґуліельмо Ферреро.

САМОВБИЙСТВО ДЕРЖАВ.

(З англійської мови переклав **Микола Д. Величко**).

Якою ладом і дивною рівновагою представлялась західня цивілізація в добі так близькій, а тепер так віддаленій, в першому десятилітті Двайцятого Віку! Вона защепила народи Европи й Америки діяльністю, бажанням знання, карністю, послухом, духом ладу, яким нема порівнання в історії.

* * *

Цивілізацію, що попередила французьку революцію — навіть дуже блестячу й славну — підкопали два невилічені лиха: темнота й лінивство. Лиш незначна горстка людей училась. Лише маленька скількість працювала серіозно і рішучо, а й з неї кождий волів, де лише було можливо, працювати незалежно й індивідуально, не маючи нікому повинуватись, лиш традиціям. Але люде шанували власть і, не рішившись критикувати її, повинувались їй німо. Вони повинувались не задля законів, лиш задля традиції і звичаїв. Одно лиш: люде не хотіли платити податків; вони спротивлялись військовій службі. Тому правительства мусіли бути вдоволені їх пошаною, і не мали нічого до говорення.

* * *

Усьо це змінилось у Девятнайцятому Віці. Чоловік став почувати себе в праві критикувати людську й божу власть, до слідкувати минувшість і теперішність, небо і землю.

Але промисл замкнув їх у фабриках, а держава замкнула їх у таборах.

Всі, мущини й женщини, молоді і старі — навчились працювати неструджено, скоро, разом, не кождий після своїх добрих забаганок і капризів, лиш під зелізною дисципліною абсолютних панів.

Західня цивілізація росла поневолена зелізними велитнями, живлена огнем, який Промисл випродукував під впливом уроєння, що ті машини будуть його слухняними рабами.

* * *

Рівночасно держава наложила на всі суспільні кляси, від найбіднійшої до найбогатшої, важкі податки і нескінчене число ріжних законів.

Протягом Девятнайцятого Віку в Европі й Америці кождий чоловік став неструдженим і карним робітником, слухняним і повинуючим горожанином, а в Континентальній Европі також жовніром. У столітті свободи одіто чоловіка у три дисциплінарні шкіри: економічну, політичну і військову.

* * *

Лад, який зродився із цих страшних примусів, був одним з подивів історії. До 1914 року світ представляв велитенську машину, спокійну, досконалу, точну, грізну, неумучену.

Кождої години дня і ночи міліони й міліони людей находили готовим усьо, що було конечне для їх істнування й праці — хліб для поживи, забаву для розривки; роботу, яку треба доверщити, і настаника, котрому треба повинуватись.

Міліони й міліони дрібних змагань годились між собою кождої години дня так точно, що — здавалося — суспільний лад є закріплений яко частина небесного твору.

* * *

Майже незамітно Промисл і Рільництво мали змогу вдоволяти зростаючі потреби громадного людства. Також, майже незамітно, держави мали змогу словом або знаком роздавати міліонам людей свої ще більше скомпліковані накази, заповняти кождого року свою касу міліони разів більшим богатством, ніж казочне богатство перського короля, рекрутувати армії, в порівнанню з котрими Ксерксові війска були нічим.

Усьо було їх: Люде, богатства, послух.

* * *

А тепер весь цей дивоглядний і нетикальний орґанізм є лише мрією. У сімох роках він замінився у всесвітний хаос.

Усі світла притьмились на небесах, і всяку власть долається на землі. Церкви стоять пусткою; навіть женщини опускають їх.

Розбурхані маси повалили найстарші корони й престоли в болото.

Парляменти стратили свою власть і валяться так, як і престоли.

Діти вже більше не повинуються родичам, женщини не будуть зависимі від мущин, горожани ворушаться проти держави, робітники проти своїх панів, жовніри проти своїх старшин, наймити проти своїх наставників.

* * *

Хто має право розказувати? Хто має обовязок повинуватись? Ніхто не знає. Ті, що сім років тому розказували, не є певні своїх прав. Ті, що ще до сім років тому повинувались, тепер сміються із свого обовязку.

Маси дальше працюють, але нерозважно і капризно, залежно від руху часу і жадають більшої платні за меншу продукцію. А коли продукція впадає, кождий, звичайно, домагається більше.

Ніхто не сповняє свого обовязку. Всьо йде до гори ногами.

Женщини ростуть, мужніючи, а мущини ростуть, бабчучись.

Правительства і парляменти назначують ціну вугля, а углекопи на дні копальні рішають про війну, мир і союзи. Мудрців уважають за варятів, а варятів за мудрців.

* * *

Яким робом лад, що здавався бути так рівким, міг перемінитись в хаос в так короткому часі? З чого зродилось це страшне безладде? Инакше ні, лиш таки з цього самого ладу! Всьо виглядало остаточним, а однакож цивілізація плекала в собі недомаганне, скрите але страшне — Гордість.

* * *

Держави, що правили тими працьовитими і слухняними людьми, уважали себе так всемогучими, як Бог. Вмішавшись до грізної боротьби, вони змагали до цілковитої побіди над ворогом, а щоби її осягнути, вони вірили, що можуть жадати всякого пожертвовання від мас, наложити усі зобовязання.

Тому, що люде відповіли слухняно на військову бранку, держави увірили, що вони можуть відірвати усіх мущин від 18 до 45 року життя від їх родин і їх обовязків, та кинути їх, зоруженних, в пекло страхіття і терору найкровавійшої і найстрашнійшої війни.

І підчас коли люде були готові слухняно повинуватись, держави підчиняли їх найогиднійшій тиранії, розпоряджуючи дуже неуважно людським майном і життєм, марнуючи в коротких чотирьох роках богатство, потом нагромаджене протягом чотирьох родоводів, обтяжуючи будучність великими довгами.

* * *

Відколи люде вірили у мудрість і силу держав, держави ошукували їх, фальшуючи порівнання праці й нагороди; засипали людей велитенськими сумами паперових грошей, і цими величезними богатствами ворушили надії і віру, які одначе не могли задоволити всесвітну нужду.

* * *

Як довго провадилась війна, люде повинувались і вірили. Тепер, коли війна скінчилась і люде спізнали, як їх ошукувано, — вони спротивляються, бунтуються і не будуть довше повинуватись.

* * *

Те, що сталось в Европі, є самовбийством держав. Великі держави Европи всі потрясені громовиною, бо у страшному божевільстві вони стреміли до Всемогучости.

Росія, Німеччина, Австрія не покорились ударам своїх ворогів, лиш своїй власній силі і її необмеженому надужиттю, накладаючи надлюдські жертви на своїх людей.

Італія, Англія, Франція ще держаться, але дуже ослаблені. Держаться не тому, що вони були побідними, але тому, що вони були частями союзу сильнійшого в членах і богатства, і також тому, що ними правили слабші й трівожнійші правительства, які дещо меньше надуживали силу своїх людей. Але вони також надуживали їх; і через це вони також терплять від своїх побід, як і инші держави від своїх невдач.

* * *

Яка грізна наука! Руїна повторяє людству правду, якої старинна мудрість ніколи не занедбала повторяти: чоловік не є всемогучий.

Є границя навіть для сили. Коли границю переступиться, сила ослабляє і нищить сама себе.

Европейська цивілізація переступила свої кордони, і кара недовго наступила. Терпінне, яке тепер переносить Европа, — це покута за новий і нерозумний гріх Гордости.

New York, Dec. 24, 1920.

Мирослав Капій.

З СІЛЬСЬКИХ ОБРАЗКІВ.

РОҐА.

Літом наймався за пастуха до громадського товару та деяких декших робіт, а зимою ходив за прошеним хлібом. Був високий сухорлявий, з великим поморщеним лицем, на якому нуждене життя й пянство полишили свій нестертий слід.

Сиве, розбурхане волосся, визирало в його із розідраного на половину, соломяного капелюха, якого не скидав і зимою та збіралося густими звоями на чорній потилиці. Якась, неозначеної краски й матерії збірка лахів, вкривала його грішне тіло та служила йому цілою гардеробою.

А називали його Роґою.

Так просто Роґою, без ніякого додатку, як зветься домашнього пса „куцим", або улюблену корову „красулею". Та може се тому, що усі призабули його справжнє імя, або може й не було його в нього ніколи. Всі так звикли до його вимарнілої статі, до його дрижучого голосу, яким говорив молитви, що й ніхто не задумувався над тим ніколи.

Хібань дітий та сільських собак, займала його особа. Бувало, коли раньком вказався на вулиці, щоби відбути свою звичайну дорогу до недалекої коршми, в якій пропивав увесь свій зароблений та випрошений гріш, то проводив його лай собак та передражнювання дітий.

Так і озветься десь ізза плота тонкий, діточий голос й лунає на цілу вулицю:

— Роґа — Роґа йде!..

Та Роґа не зважав на се.

Йшов повільно своєю дорогою, понуривши голову в землю, і тільки переступивши коршемний поріг оглядався й грозив костуром в сторону невидимих збиточників.

А як настала зима й білий сніг вкрив широкі поля, надягав він жебрацьку торбу на плечі і ходив по селі просити милостині.

Ще нині тямлю його дивний шепіт, урваний то голосний, яким проказував слова молитви. Звичайно говорив два „Отче наші" та кінчив апострофою: „Поздоровляю вас і ваші діточки і вашу худібку"...

І стояв край порога зігнутий у двоє, з похиленою головою, тихо, тільки губи його дрижали а на очах щось гей сльоза ясніла...

Здавався старою ялицею, зігнутою там на верхах, що понад нею бурі пройшли, та не прибили ще до землі.

Тільки в погляді його очий що крадьки визирав із під густих насуплених брів, було щось таке розброююче благальне, ніжне, людське — що кождий хоч знав, що милостиня дана йому опиниться за хвилину у коршмі, давав йому її...

Ніхто не в силі був відмовити йому, його прошенню.

А колись, перед літами, як старі люди росказують — був Роґа не те що тепер.

І господарство було в його — і достатки і господарем був першим в селі.

Богачем був навіть.

З груської війни, росказують принїс Роґа гроші і розбогатів. Поставив будинки, прикупив поля — трудився від ранку д[о] ночі. Всі дівчата в селі узиралися на його — кожда в душах своїх роїла — що може на неї упаде погляд очий молодого господаря — може вона стане господинею в хоромах.

І лагодили матері дочкам придане — батьки закликали Роґу в гостину... Веселий був такий кажуть, і приповідати знав — хоч яке товариство збереться — а Роґа розбавить його, своєю веселістю розбурхає. Так минуло кілька років.

Аж раз пропав десь Роґа з села. Щось з кілька місяців не було його. Ріжні вістки ходили про се. Одні казали жениться — другі, що в його вже є десь жінка на Чехах та ніхто не знав правди сказати. Було під Різдво як він повернув ся.

Гейби не той став — лице поблідло в його, щоки запалися — виглядав постарілий о кільканайцять літ.

Де був, що робив, ніхто не знав — нікому й не говорив він про се ніколи.

Тільки всі бачили, що не той він став.

До господарки не брався — став у коршмі пересиджувати — ходив задуманий — нераз тижнями й слова не промовив до нікого. Якась трагедія перейшла над ним — чи може счинилася з ним.

Ніколи ніхто не дізнався про се.

Тільки все більше і більше хилився він до упадку, аж до сього довів, що треба було простягнути руку. Щось мов закаменіло в його душі — щось полишилося на віки не збагнуть в його нутрі...

Старі у селі, що ще тямили його кращі дні вимирали поволи — для нового покоління лишився він тільки — Роґою...

Таким звичайним сільським прошаком.

Тільки часом щось заясніло в глубині його очий, що вказувало на те, що отта забута сьогодня, обідрана постать, пройшла колись укриту від усіх трагедію — може таку буденну яких тисячі стрічають, а яку поети називають зломаним життєм. Такий то був Роґа!...

Мирослав Капій.

* * *

(Василеви Мартинюкови на спомин).

Се так давно було вже, друже,
А й нині тямлю сі хвилини,
Як ми малими виростали
У світі радощів дитини...

Часами граючись безжурно,
Про світ цілий ми забували
На крилах мрій неслись думками.
Які нам мрії не снувались?...

А нині, нині... Ти далеко
Пійшов по світу гень блукати,
Знайшов вже може кращу долю,
А я... от краще не писати.

Тербовля, Галичина, 25. пад., 1920.

ЗАПАС СОЛИ.

Всім є відомо, що в земли знаходяться великі поклади соли. Хоч і є вони великі, то в порівнанню до гір скалистого ґатунку є малозначними.

Найбільшим жерелом соли є моря. Як величезну скількість соли мають вони в собі, показують обчислення в „Гірничім Органі". Море покриває 73 процент поверхні землі, обіймаючи 9,260.000 географічних квадратових миль. Числячи пересічну глибину моря на пів милі, будемо мати 3,400.000 кубічних миль морської води. Один кубічний метер морської води має в собі пересічно около 25 процент соли.

Після такого рахунку 3,400.000 кубічних миль морської води мають в собі 83.000 кубічних миль кухонної соли.

Представмо собі тусаму скількість соли в твердій формі, а будемо мати масу богато більшу ніж усі гори світа, що вздносяться понад поверхню моря. Нема на цілім світі другої сталої матерії, щоби хоч в приближенню своєю скількостю рівналася масам соли. А скількість соли в морю чим день то збільшається. Всі ріки посідають в собі певну скількість соли і несуть її до моря. Вода ріки Рену доносить річно до моря 288 міліонів кубічних стіп ріжних розпущених мінералів, межи котрими знаходиться 2 процент соли, тобто 5,700.000 кубічних стіп. Тесаме можна сказати і про другі ріки. Отже бачимо, що запас соли на земли ніколи не вичерпається.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СПИС КНИЖОК НОВОРІЧНОЇ ПРЕМІЇ

ЯКІ ПРИЗНАЧУЄТЬ ВСІМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, КОТРІ ПРИШЛЮТЬ ПЕРЕДПЛАТИ НА ДНЕВНИК „СВОБОДУ".

З ПОНИЗШОГО СПИСУ НАЛЕЖИТЬ ВИБРАТИ КНИЖКИ НА СУМУ ОЗНАЧЕНУ У ВІДОЗВІ, ПОМІЩЕНІЙ НА 1-ІЙ СТОРОНІ СЕГО ЧИСЛА.

ОБРАЗИ І ПОРТРЕТИ:

Історичний Образ Українських Володарів та визначнійших мужів. Сей образ містить в собі 55 осіб і 22 важних наших подій, викінчене артистичве, в 10 красках і золоті. Розмір 28x35 цалів. Всі династії представлені в хронольоґічнім порядку: київська, галицька, волинська, литовська і Гетьманщина. — Ціна $1.00

Воєнні карти України, величини 21x34 цалі, в 10 красках, на тревалім папери. — Ціна ....50 цнт.

В'їзд Богдана Хмельницького до Києва, прекрасний образ, 28x22 цалів величини. Се славний малюнок українського артиста-маляра п. Івасюка. — Ціна $1.00

Портрет Тараса Шевченка, один з найкрасших з малюнків українського артиста-маляра п. Красіцького, 28x22 цалів величини. — Ціна $1.00

Портрет Івана Франка, друкований на гарнім папери, величини 14x19 цалів. Ціна потрету з почтовою пересилкою ....50 цнт.

МУЗИЧНІ ТВОРИ:

Звуки України, нове розкішне видане, яке містить в собі 7 найкрасших творів музичних на фортепян, як слідує: 1) Ще не вмерла Україна; 2) Засвистали козаченьки; 3) Українська Думка; 4) Закувала та сива зозуля; 5) „Сонце низенько, вечір близенько"; 6) Українська Шумка; 7) Козак. — Ціна...........$1.50

Вже воскресла Україна, вибір 10-ти найкрасших українських народних пісень під нотами на соля з супроводом фортепяна. — Ціна...............$1.50

Варшавянка, мішаний хор. — Ціна..............30 цнт.

Била жінка мужика, мішаний хор. — Ціна ......20 цнт.

Де ти бродиш, моя доле, дует із опери „Вій" на тенор і барітон. — Ціна ....25 цнт.

За Тебе Україно, мужеський хор. — Ціна ......30 цнт.

За Тебе Україно, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.

Збірка українських народних пісень, на скрипку, мандоліну, корнет, саксофон, барітон, альто і тромбон. — Ціна $1.00

Звуки України на фортепян. Містить: 1) Дівча в сінях стояло. 2) Ой за гаєм зелененьким. Видання Укр. Музич. Союза. — Ціна ....35 цнт.

Згадка, мішаний хор. — Ціна ....25 цнт.

Жалобний марш, мужеський хор. — Ціна ....25 цнт.

Образ рожі, мішаний хор, сольо, сопран або тенор — Ціна ....40 цнт.

Побратався сокіл, мішаний хор. — Ціна..........30 цнт.

Реве та стогне, мішаний хор. — Ціна ....20 цнт.

Разом товариші в ногу, мужеський хор. — Ціна..25 цнт.

Сміло други не теряйте, мужеський хор. — Ціна ..30 цнт.

Сміло други не теряйте, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.

Шалійте, мішаний хор. — Ціна ....35 цнт.

Як умру, то поховайте, мужеський хор. — Ціна...20 цнт.

5 піснеь за 5 центів. 1) Український народний гимн. 2) Американський гимн. 3) Боже великий єдиний. 4) Марш соколів. 5) Марш січовий.

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛЮТЕКА.

Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах.—Ціна 20 цт

Власна хата. Прольоґ. Для виповнення програми при отворенню власних Народних Домів і читалень.—Ціна 10 цт

Вихованці. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна ....25 цнт

Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в одній дії, написав Петро Федків. — Ціна ....15 цнт.

Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії.— Ціна 15 цнт

Зоря нового життя. Комедія в чотирох діях.—Ціна 30 цнт

Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна ....10 цнт

Капраль Тимко або Що нас губить? Народна мельодрама в 5-ох актах. І. Мидловського. — Ціна..........20 цнт

Козацьке Сватання, історичний образ на 3 дії з року 1648. — Ціна ....25 цнт

Кара за Гріх, сумний образ з життя американського народа, в 3-ох актах. — Ціна ....35 цнт.

Козацьке Сватання, на три дії. — Ціна ....25 цнт.

Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна ....15 цнт

Не клени. Образ з житя народа в однім акті.—Ціна 10 цт

Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка. — Ціна ....15 цт

Ох! не люби двох! Оперета в 3-ох діях. — Ціна 25 цнт

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма з співами в V. діях М. П. Старицького. (В перерібці Александрова. — Ціна ....30 ц

Пан Штукаревич або оказія якої не бувало, Сільські сцени на 2. дії і 4 відслони зі співами. — Ціна....35 цнт.

Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, написав Роман Сурмач. — Ціна ....25 цнт

Пекло в хаті. Образ з житя народа в одній дії.—Ціна 15 ц

Соколики, комедія в 4-ох діях. — Ціна ....35 цнт

Сатана в бочці. Комедія зі співами в 1. дії. Ціна 10 цнт

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з життя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів) — Ціна ....20 цнт

Свекруха. — Комедія в 3 діях ....25 цнт

Сватане на Гончарівці, українська оперета на 3 дії. — Ціна ....35 цнт.

Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна ....10 цнт

Украдене щастє. Драма з сільського житя в 5-ох діях. Написав Іван Франко. — Ціна ....25 цнт.

Хто винен, драма в трох діях. — Ціна..........15 цнт.

КНИЖКИ.

Американські трости. — Ковбоя. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .. 15 цнт

Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт

Вільний чоловік і инші оповідання. — Ціна .....40 цнт

Вода в природі. — Умірковании та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Весела книжечка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна ....35 цнт.

Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями. — Ціна ....25 цнт.

Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт.

Ґеновефа. — Ціна ....30 ц

Гуцули і Гуцульщина. — Ціна ....25 цнт.

Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна..........20 цнт.

Де любов там і Бог. — Ціна...............15 цнт.

Жите, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна ....15 цнт.

I. Жовнір. II. Офермa. Новеля з військового житя. — Ціна ....10 ц.

Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.

Знанє життя. Написав др. С. Демидчук. — Ціна ...30 цнт.

Збірка оповідань. Пятка. Єшан-зіле. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна........20 цнт.

За вольности України. — Ціна...............5 цнт.

Загальна етноґрафічна мапа східної Европи, кольорована, величини 12×13, з точними поясненями в англійській мові. — Ціна ....10 цнт.

Загальна фізична карта України і сумежні краї, величина 11×16, кольорована, в англійській мові. — Ціна 5 цнт.

Збірка повістон. — Ціна ....10 ц.

За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, Ціна ....35 цнт.

З житя первісного чоловіка, дуже поучаюча, ілюстрована книжка; в дуже приступній і зрозумілій формі подає спосіб житя первісних і сучасних дикунів.—Ціна 35 цт.

З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповіданя, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна...............30 цнт.

Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожським козакам. — Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти (ілюстрація). — Ціна ....20 цнт.

Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Коротка Історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. Ціна 10 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на грибп, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в спільці. Піп і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида вмудрував. — Ціна 10 цнт.

Казки за Циганів. — Ціна ....10 цнт.

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко (23 ілюстрацій). — Ціна ....40 ц.

Людоіди і инші оповідання. — Ціна ....25 цнт.

I. Лист шинкаря до люципера і відповідь. II. Про алькоголь. — Ціна ....10 цнт.

I. Маска. II. Краса. Дуже гарне оповідане.—Ціна 10 цнт.

Марта Борецка. Історичне оповідане. — Ціна 25 цнт.

Монольоґи, ч. 1. — Ціна...............20 цнт.

Монольоґи, ч. 2. — Ціна...............20 цнт.

Монольоґи ч. 3. — Ціна ....20 цнт.

На чужині. Гарне оповідане за ріжні пригоди в чужім краю. — Ціна ....15 цнт.

Напад на Січ. — Павло Полуботок. — Ціна......5 цнт.

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Оповідане з військового житя і инші. — Ціна ...15 цнт.

Оповідання Панталеймона Куліша — Ціна.........15 цнт.

Оповідання Олекси Стороженка. — Ціна.........15 цнт.

Про Батька козацького Богдана Хмельницького. Ціна 30 ц.

Починок. Написав Богдан Лепкий. — Ціна ....15 цнт.

Промови і деклямації на весілях, хрестинах і забавах. — Ціна ....10 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху.—Ціна 10 цт.

Проти алькоголю. — Ціна...............20 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

I. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Ціна 20 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна......20 цнт.

Росія й Україна. — Ціна ....15 цнт

Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.

Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Сільська вчителька, оповідане. — Ціна ....10 цнт.

I. Серце не навчити. — II. **Побратими.** — III. Вступ. — Ціна ....10 цнт.

Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.

Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. — Стогін землі. — Ціна ....10 цнт.

Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.

Сплачений довг. Оповідане з міщанського житя. Написав Данило Лепкий. — Ціна ....20 цнт.

Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .. 20 цт.

Товариска ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .. 15 цнт.

Український штукар. 212 гарних штук до забави.—Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартівливі. — Ціна ....50 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.

Христос в Ґарнізоні, оповідання з військового житя написав М. Яцків. — Ціна ....40 цнт.

Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна ....20 цнт.

Чорний кіт. Переклад з англійського. — Ціна ....10 цнт.

Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін души великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Виїмки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.

Що то є книжка? Початки козаччини (5 ілюстр.). Козачий кістяк. Кіндрат Бубненко-Шпицкий. Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). Дві нені (оповідане). Мадам Позьонія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). Ціна ....15 цнт.

Як люди живуть в Норвеґії і инші оповідання. — Приятелі. — Смерть. — Се така баба, що чорт їй на махових влах чоботи віддавав. — Ціна ....20 цнт.

Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

НОВІ КРАЄВІ ВИДАНЯ.

Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів, 290 сторін друку. — Ціна...............$1.75

Гайдамаки, з портретом автора Тараса Шевченка. Сторін 100. — Ціна $1.25

Шлях до соціялізму (Ото Бауер). Сторін 48. Ціна 50 цнт.

Німецька Селянська війна (Фрідрих Енгельс). Сторін 126. — Ціна $1.00

Соціяльна революція (К. Каутський). Сторін 148. — Ціна $1.00

Своє життя, розмови на біжучі теми (Петро Тихий). Сторін 64. — Ціна ....50 цнт.

Достойно єсть, збірка, в Шевченкові роковини. Сторін 32. — Ціна ....25 цнт.

Думки (Тарас Шевченко). Сторін 48. — Ціна ...40 цнт.

Дещо про гроші. Сторін 24. — Ціна ....25 цнт.

Вибір Поезій (О. Федькович). Сторін 32. — Ціна 25 цнт.

ЯК ПЕРЕСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ?

Найлїпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посьвідку. Такий лист не треба реджіструвати а вистарчить 2 центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки місто грошей, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не злипились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СПРАВОЗДАННЄ КОМІТЕТУ ДМИТРА ІВАХОВА.

(Допись з Ню Йорку).

Отсим подаю до відома всім інтересованим слідуюче справозданнє з фонду і зложених жертв, а також заходів Комітету Дмитра Івахова.

На руки Н. Дячишина зложили 119.70 долярів, з котрих то гроший Н. Дячишин дав на покриттє коштів подорожи з Ню Йорку до Скрентону, Па., для Татаринського 20 долярів і для священика Масловського 25 долярів, котрий мав щораз доїздити до тов. Івахова. Опісля, коли тов. Івахів приїхав зі шпиталю до Ню Йорку, Н. Дячишин дав йому 10 долярів, а коли ми давали представленнє на бенефит Івахова, Н. Дячишин зробив таблицю (сайн), і інші видатки, за що почислив собі 4.70 дол. Оставші гроші, 60 долярів передав С. Дембицькому.

На руки С. Дембицького вплинули слідуючі гроші: Н. Дячишин передав 60 дол., Тов. „Укр. Бесіда" 19 дол., тов. Фесолович зібрав в Укр. Бесіді 12.50 дол., тов. „Борці Визволення України" зложили по одному долярови слідуючі: Марусевич, Гринько Дух, Скальський, Карпович, Іван Дух, Білинець, Ковалів і Олеськів. Разом 8 дол. — Татаринський Теодозій, жертва 3 дол., Толопко 5 дол., Петро Ладнюк 3 дол., Ів. Мельник 2 дол., В. Нискоклін 2 дол., Петро Ярема 1 дол., Вислоцький 1 дол., А. Гулей 1 дол. З представлення, котре Комітет устроїв на бенефит Івахова, прийшло як слідує: Я. Корнат при касі продав тікетів за 123.75 дол., Чайка продав за 3.75 дол., Т. Татаринський продав за 26.25 дол., Толопко продав за 29 дол.; С. Дембицький з карток на представленню зібрав 13 дол.; Тов. Толопко зібрав на листу з Тов. „Просвіта" слідуючо: по одному дол. і пів зложили: А. Борак, М. Мудар, Корчинський; по одному дол.: Я. Лужинський, А. Дащинин, Мох. Й. Хомів, М. Стахів, В. Вигрикуш, П. Писарчук, П. Гаврилів, Ст. Грицьковяк, Іл. Пакип, В. Корнило, Ів. Гелета, Н. Кінцерський, Сенько Боляс, П. Гладкий, Т. Дубас, К. Боршовський, М. Тижай, Ю. Яремчук; по 50 центів: В. Антошків, С. Чосник, М. Жолтанський, М. Ганьошин, П. Шарко. Разом 26 дол. З каси Тов. „Просвіта" жертвовано 25 дол. Тов. Пасічник зібрав на листу по одному дол. зложили: Н. Мулл, А. Конач, А. Фелунень, В. Романишин; по 50 центів: А. Шеремета, М. Шеремета, Ст. Бурдиян, Ф. Похмурський, Д. Розен, Й. Турчин і Василь Валько 2 дол. В „Укр. Бесіді" додано 75 цнт. Разом 9.75 дол. Ів. Білик 5 дол. Я. Корнат зібрав на листі усіх жертв 170 долярів; жертводавців подав в слідуючім справозданню при поданню розходів. Нині лише загально зазначу, що усього приходу було 554 доляри. Загального розходу було 430.75 дол. Остало у мене ще 123.25 дол.

Я в імени Комітету, і також Тов. Івахова, складаю щиру подяку всім жертводавцям, що помогли відіслати його, чоловіка, що перебув довгу хоробу, до рідного краю.

Стефан Дембицький, касієр.
52 Іст 7-ма ул., Ню Йорк.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Теодор Людвик Лішинський, емер. надрефідент державних зелізниць, помер дня 12. жовтня 1920 р. в 76 році життя. Похорони відбулися в пятницю, 15. жовтня 1920 р., о год. 3 з полудня, на Личаківське кладовище, з дому жалоби при вул. Тарновского 86.

Іван Біберович, бувший директор українського театру львівської „Бесіди", помер дня 15. падолиста сг р. в Коломиї. Похорон відбувся дня 17. с. м.

Омелян Весоловський, підхорунжий У. С. С., курінний писар І. полку піхоти помер на пятнистий тиф в військовім шпиталі в місточку Браїлові, подільської губернії.

Помершнй був родом з Підгородя, рогатинського повіта. Вступив в ряди Українських Січових Стрільців в 1915 р. і до останньої хвилі життя переходив долю і недолю У. С. С.

Степан Калитчук, поручник У. Г. А. впав жертвою пятнистого дуру в падолисті 1919 року. Покійник був окінченим студентом львівської політехніки. В ширших кругах нашого громадянства був він знаний і люблений, як талановитий скрипак. З початком світової війни австрійські власти увязнили його на Угорщині, де й він три місяці невинно перемучився в тюрмі. Опісля взятий до війска перебув він цілу війну при технічному відділі. Покійник був мало не на всіх фронтах. За свою невтомну працю був відзначений срібною й золотою медалею. В падолисті 1918 року вступає негайно до українського війска. Як комадант управи руху в Самборі, кладе неоцінені заслуги. При відвороті нашої армії за Збруч, йде на Велику Україну кінчити розпочате діло. Там трудився невпинно до тої хвилини, коли люта смерть скосила його молоде буйне життя. Впав як жертва шаліючої на Україні пошести. Його тіло поховано далеко від родини, у Винниці. Смерть пок. Калитчука се велика втрата для нашої суспільности. Незломний характер, рідко стрічана трудящість, робили з нього одиницю яка віщувала найкрасші надії на будуче. Був се найліпший син, брат і товариш. Не довелося Йому побачити плоди свого труду. Поляг на шляху, на якому падали сотки тисяч найкрасших синів нашого народу, що несли своє життя в жертву за долю і волю України!

Семен Стефаник, батько нашого письменника Василя Стефаника, господар в Русові (повіт Снятин) — умер 30.10. 1920 в 74 році життя. Покійний був начальником громади, радним повітовим і все добрим українським громадянином.

Віктор Анатоль Левицький, гімн. учитель в Сокалі, помер по довгій і тяжкій недузі дня 1. листопада с. р. в 30 році життя. Незвичайно талановитий і ідейний, по скінченню гімназії в Коломиї студіював фільософію на університетах в Чернівцях, Відни і Берліні. Підчас світової заверухи учителював на гімназийних курсах у Відні. Відтак був інструктором в таборах полонених в Німеччині. Вкінци іменований учителем гімназії в Сокалі, не міг повнити дальше своїх обовязків супроти свого народу, який Він так любив. Праці Його на ріжні теми поміщені у ріжних видавництвах. Покійний полишив по собі великий жаль опечаленого батька, рідні, товаришів, всіх, що Його знали. Похорон Покійного відбувся в четвер дня 4. листопада пополудни із заведення в Кульпаркові о годині 3. пополудни.

Ольга з Бобикевичів Підлісецька, вдова по пароху в Путятинцях, упокоїлася 28. жовтня с. р.

о. Михайло Яцкевич, парох Красова, пов. львівського, помер на грудну недугу 27. жовтня с. р. в 54 році життя в 30 році священства. Похорони відбулися 30. жовтня в суботу в Красові.

Марія Олександра Левицька, учениця II. р. укр. учит. семинарії у Львові померла дня 9. жовтня с. р. в домі своїх родичів в Скалаті.

Дмитро Капій, емеритований директор школи в Іванівці, пов. Теребовля, помер дня 8. листопада 1920 р. в Теребовлі, проживши 58 літ. Покійного вивезли були Москалі в 1915 р. в Іркутську губернію на Сибір, звідки аж по двох роках повернувся. Зазнав чимало переслідувань від теперішних властий через те, що обстоював права нашої мови в школі.

В школі.

Катехит розповідає дітям у сільській школі про сотворенне світа. В остатній лавці один хлопець, дуже великий пустій, бавився чимось під лавкою. Запримітив се катехит і хотів переконатися, чи хлопчина зрозумів його виклад тай нараз запитав грімким голосом:

— Передерко! (так звався хлопець). Хто сотворив світ?

Запитаний з переляку не знав про що йде мова — дай сказав: — Го не я — прошу отця.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших похвальків).

CARTERET і CHROME, N. J.

В неділю, дня 9-го січня 1921 р. відбудеся гарне представленнє **В ТІНЯХ РОЖДЕСТВЕНСЬКОЇ НОЧИ,** в двох діях зі співами, в гали церковній. Початок о годині 5-ій пополудни. 214

PITTSBURGH, PA.

В неділю, дня 9. січня 1921, о годині 4-тій по обіді, відбудеться **ВЕЛИКЕ ВІЧЕ** в церковній гали при Дор улици, в справі несення помочі голодуючим братям в старім краю. У кого ще серце не закаменіло, нехай приходить!—ЗАКОМІТЕТ: **В. Онисько,** пр.; **Т. Іваницький,** секр.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 34, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться дня 16. січня в гали Петра Решетаря, а в лютім місце всяких зборів нашого братства перенесеться до галі парафіяльної. — Т. Пик, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, вибрало на річнім мітінгу дня 12. грудня отсей новий уряд: П. Вітенко, предс.; М. Пуцило, заст. предс.; Ю. Севний, кас.; І. Шелева, заст. кас.; О. Куляга, секр.; Д. Чайка, заст. секр.; В. Когут, С. Грушкевич і Т. Лихва, контрольори; Д. Чмерит і І. Карась, доглядачі хорих; Т. Тихоневич, капітан; В. Козак і І. Панько, прапорники; П. Кітляр, дверник. Мітінґи будуть відбуватися кождої другої неділі по першім в галі церковній під ч. 42 Джекоб стр. — С. Грушкевич, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, вибрало на річнім мітінгу дня 28. грудня отсей новий уряд: Г. Яремко, предс.; І. Мельник, заст. предс.; А. Чепеляк, секр. і опікун дітий; В. Шийка, заст. секр.; І. Махіброда, кас.; А. Мазур, заст. кас.; В. Саюк, О. Потіха, Д. Гуцайлюк і І. Демчик, контрольори; Домбровський, доглядач хорих. Мітінґи будуть відбуватися кождої четвертої неділі в місяци, в гали Онущака. — А. Чепеляк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Подільська Січ", від. 141, вибрало на річнім мітінгу отсей новий уряд: А. Попович, предс.; Г. Лакомський, кас.; І. Грибльовський, секр. Мітінги будуть відбуватися кождої другої неділі по першім в гали парафіяльній під ч. 121-123 Кліперт Аве. — Т. Ворко, секр.

ЕКСПОРТ, ПА. Бр. св. Василія, від. 101, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 16. січня, о годині 2-гій пополудни, в домі Теодора Звіря. Буде вибір нового уряду і другі важні справи. Неявившийся член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — М. Блітскон, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 9. січня, о годині 1-шій пополудни, в гали церковній, на розі Оклей і Райсон ул. На тім мітінгу мають явитися всі члени, бо є важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть звіт за минулий рік, а відтак будеться вибирати новий уряд. Тепер відзиваємось до Вас, Братя, Члени відділу 221. Як Вам відомо, У. Н. Союз приймає нових членів в січни і лютім за 50 центів вступного, а ми будемо на річнім мітінгу принимати до братства без вступного. Тож є добра нагода для нових членів вступити в члени У. Н. Союза. Старайтеся привести зі собою на річний мітінґ хоч по одному членови. Хто приєднає члена до братства і до У. Н. Союза, то отримє нагороду. — І. Карпа, предс.; В. Дубас, кас.; І. Гайович, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 245, вибрало на річнім засіданню отсих нових урядників: М. Скоропад, предс.; М. Палажій, заст. предс.; О. Собчак, секр фін.; О. Наконечний, секр. рек.; М. Мацуський, кас.; П. Рогоза, заст. кас.; І. Сабат, П. Стадник і В. Кушнір, контрольори; С. Канюка, І. Колтун і П. Стадник, доглядачі хорих; П. Стадник, О. Грещак, М. Мацуський, М. Скоропад і О. Собчак, тростіси.

ГАМТРАМК, МІШ. То. ім. М. Шашкевича, від. 94, вибрало на річнім мітінгу дня 19. грудня слідуючий новий уряд: А. Пагра, предс.; І. Пиляк, заст. предс.; Т. Галька, секр.; Н. Маштапір, заст. секр.; П. Музичка, кас.; П. Морозовський, заст. кас.; С. Гривнак, П. Микула і І. Клим, контрольори; В. Заверуха і П. Стефанюк, доглядачі хорих. Повідомляється членів згаданого братства, що мітінґ відбудеться 16. січня в Укр. Хаті під ч. 22 Ґрейлінг стр. Кождий член має на тім мітінгу явитися. — Т. Галька, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Николая, від. 99, вибрало слідуючий уряд: М. Рудько, предс.; Я. Ільків, заст. предс.; П. Лавний, секр.; П. Герман, заст. секр.; П. Залецький, кас.; Т. Шпур, заст. кас.; О. Валигун, Ц. Скоробогатий і П. Бонк, контрольори; Н. Немий і П. Феда, доглядачі хорих; І. Бурко, капітан; Ю. Сидорко, прапорник, І. Корнова, дверник; П. Герман, опікун дітий. Відтепер всі мітінги будуть відбуватися в першу неділю по пятнайцятім, зараз по Службі Божій. — П. Лавний, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих ціни на двоpазове оголошенне з 6 стрічок належить прислати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлювание надмірної прихильности для костумера і нападами на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукуєся **ДЯКОУЧИТЕЛЯ.** Вимоги: знанне хорального співу. До обслуги: Little Falls, Herkimer, Utica і школи. Обняти можна сейчас. Голоситись: REV. STEPHEN SKLEPKOVICH, 331 Moore Ave., Herkimer, N. Y. 157-2

Пошукую своїх краянів зі села Розгадова, пов. Зборів. Мають перебувати в нюйорськім стейті. Голоситись прошу на адресу: ANNA SAPUZAK, 9017 Burley Ave., South Chicago, Ill.

Пошукую ТЕОДОРА ҐАЄВСЬКОГО, котрий перебував в Saut Lake City, Utah. Нехай зголоситься на мою адресу: PAUL MOSKALYK, 221 Wilson St., Chester, Pa. 1-2

ПОШУКУЮ женщини до пекарні і ланч-руму до обслуги в склепі, як вейтерка, а також пекаря, дві руки. Голоситись особисто або листовно на адресу: HARRY HLADIY, Bakery and Lunch Room, 331—9th Ave., cor. 29th St., New York, N. Y. 2-3

ЕКСТРА! Конець прийшов для злодіїв і ошустів! Хто Вас обікрав або ошукав? Де твій муж або жінка? Прийдіть зі своїми клопотами до нашого офісу до одинокого українського детектива Михаїла Ґеллес, капітана Резервової Поліції. Приймаємо справи по цілій Америці. Порада даром. Повне вдоволенне. Памятайте на адресу: MICHAEL GELLES, 299 Broadway, New York City — Telephone: Worth 3515. 100—

НА ПРОДАЖ 12 АКРІВ ФАРМА

з будинками: Ціна $110.00 за акер. Більше як 600 дерев молодого саду, пів акра суниць, пів акра малин; недалеко стації, 2 милі до міста Athens і City Hudson. По дальші інформації довідуйтеся у властителя: MICHAEL KLUBA, 647 Broadway, Watervliet, N. Y. 57-2

ДР. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.
Години урядові. 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493. 1вчс

УВАЖАЙТЕ, ЩО НЕ ВСЬО ЗОЛОТО, ЩО СВІТИТЬСЯ!

Не звертайте уваги на крикливі шумні оголошения, але коли хочете совісної поради і помочи лікарської, то звертайтеся до такого лікаря, з котрим можете порозумітись без переводчиків чи аґентів. 132в—

Dr. J. J. BROZDOWSKI,
451 Jersey Ave., Jersey City, N. J.

обслугує пацієнтів по умиркованій ціні в годинах урядових перед 9-тою рано, межи 1-ою а 2-ою по обіді і 6-тою а 8-мою вечер, в неділі від 8-мої до 12-ої і через замовлення.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
САМУІЛ КАУФМАН, М. Д.
спеціяліст хронічних і внутрішних недуг. 1—
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ФАРМИ
В ПОЛУДНЕВІМ НЮ ЙОРКУ.

Фарма 108 акрова з найгарнійшими будівлями в околиці, вповні загосподарована, з цілим добутком і винницею. Ціна $12.000.

Фарма 93 акрова з винницею, з гарними забудованнями і цілим добутком. Ціна $4.000, вплата $1.800.

Фарма 40 акрова з гарним забудованнєм і з цілим добутком. Ціна $2.600, вплата $1.200.

Фарма 319 акрова з цілым добутком і з великими забудованнями. Ціна $8.500, вплата $3.000.

Винниця 112 акрова з гарними будівлями. Ціна $7.000

Фарма тютюнова, 50 акрова, в середині міста, з гарними будівлями і цілим добутком. Ціна $7.500, вплата $3.000. 2-4

Тут є найбільша зорганізована кольонія в найбогатшім повіті Steuben. Хто тут купить фарму, певно не пожалує.

Маємо до 100 других фарм. Пишіть по обіжники і описи фарм.

S. R. MORANSKI,
Box 147, Bath, N. Y.

Новість! Новість!

Михайло Яцків,

ХРИСТОС У ҐАРНІЗОНІ

— і —

ИНШІ ОПОВІДАННЯ.

Ціна 40 центів.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street,
Jersey City, N. J.